

Proč Stačilo! nestačilo?

Václav Fišer

Listopadová diskuze na Křenové bude určitě ještě dlouho zaměstnávat nejen Komisi pro ideovou práci MěV KSČM, ale patrně všechny hlavní aktéry panelu, který se pro téma „Volby 2025 aneb proč Stačilo! nestačilo“ podařilo vytvořit. A že šlo o trefný výběr pro diskuzi potvrdil i sál zcela zaplněný sedmdesáti účastníky, kteří si přišli nejen vyslechnout názory, ale také vznést diskuzní otázky především k hlavnímu hostu, kterým byl sociolog PhDr. Petr Hampl. Dalšími z pozvaných hostů byli v panelu čelní kandidáti kandidátky Stačilo! (dále jen „S!“) Daniel Sterzik alias Vidlák, Petra Rédová, Martin Říha a také Václav Fišer.

Účelem pořadu bylo nanejvýš aktuální otevření volné veřejné diskuze nad příčinami neradostného volebního výsledku hnutí, který zdá se neodpovídá vynaloženému úsilí. Pokusili jsme se toto trochu kyselé ovoce nakousnout pokud možno bez potřísnění vzájemnými hádkami při hledání viníků a racionální notu naladil právě Petr Hampl (díky), jehož úvodní vstup byl v souladu s očekáváním střízlivý, nestranný a především upřímný. V udaném tónu se pak nesla i vystoupení dalších panelistů a podařilo se jej víceméně udržet i v následné diskuzi, byť některé závěry nemusely být všem účastníků podvečera příliš „po chuti“. Jenže právě díky nastavené otevřenosti jsme se mohli rozejít s tím, že cíle bylo dosaženo. O nepříjemném stavu se začalo střízlivě hovořit a dospěli jsme k závěrům, se kterými je třeba a bude se dále pracovat. Co tedy bylo shledáno hlavními příčinami volebního neúspěchu?

Lze je rozdělit do dvou základních kategorií. Jednak vnější, které nebylo v silách S! ovlivnit a jednak vnitřní, které je vždy nesnadné si přiznat, protože jsme se jim mohli buď vyhnout a nebo jejich dopad alespoň zmírnit.

Většinově jsme se shodli s názorem Petra Hampla, že z těch vnějších faktorů nejvýznamněji omezujících potenciál úspěchu byla především prostě velikost největšího konkurenta v soupeření o voličskou přízeň, kterým bylo Babišovo ANO. Jednak vykrádalo nejen program S!, ale i SPD, neméně úspěšně využilo až extrémního antikomunismu, metaného z tábora stran vládní koalice a také do vrcholu kampaně načasovaného zpochybňování legálnosti údajné skryté koalice S! Všichni si ještě pamatujeme volební debaty v předvolebním týdnu, kdy pan Babiš zviklal mnoho našich potenciálních voličů bohorovnými prohlášeními, že se S! do vlády nikdy a že on je jediný, který může vládnutí Fialovy koalice zastavit... To nebyly samozřejmě všechny pojmenované vnější příčiny, nás ale pochopitelně mnohem více zajímaly příčiny vnitřní.

A zjistili jsme, že jich můžeme identifikovat celou řadu. Pro užitečný závěr však bude postačovat zastavení u těch zásadních. Začneme jejich odhalováním opět od Petra Hampla, který se svěřil, že od počátku vnímal do hnutí zakomponovanou systémovou chybu v podobě stanoveného cíle. Tedy, že jestliže bylo cílem hnutí vrátit lidem naději, víru v lepší budoucnost a pocit sounáležitosti, pak se cíle dosáhnout podařilo! Nemohlo se však podařit získání masovější podpory veřejnosti, nebo jinak řečeno zabránění propadnutí hlasů malých subjektů jejich koncentrováním, protože cílem politického hnutí není/nemůže být poskytnutí úlevy, ale převzetí moci?! Je k tomu trefné vyjádření Viktora Orbána: „*To co přináší lajky na sociálních sítích je něco úplně jiného než co vám vyhraje volby!*“. A toho si je zrovna Babiš zcela jistě dobře vědom. Předseda S! Daniel Sterzik Vidlák k vnějším negativním vlivům přidal intenzivní proválečnou/protiruskou kampaň, která pravděpodobně v závěru také odradila citelné procento nerozhodnutých voličů od volby odpůrců války, NATO a EU.

Nešťastně v tomto prostředí zapůsobila také věřme dobře míněná kampaň spolku Svatopluk za změnu režimu, ačkoli spolek jinak verbálně S! podporoval a řada kandidátů jsou jeho členy. Ale

to jsme vlastně už přešli k příčinám vnitřním, mezi kterými podle Vidláka dominovala nedostatečná vnitřní komunikace a koordinace (na tom se ostatně shodli všichni panelisté bez rozdílu). Projevem byly i vnitřní spory a snahy o „soupeření“ mezi kandidáty z různých subjektů, slabá argumentační podpora pro kandidáty za prvními pětkou a veřejností vnímané aféry v souvislosti s „námluvami“ mezi S! (ale fakticky KSČM) a představiteli SOCDEM nebo ne úplně šťastně zvoleným okamžikem vyloučení Jiřího Dolejše (příklad uštěpačné poznámky: když jste se spojili s Maláčovou a Zaorálkem, tak proč jste vylučovali Dolejše?). S tím také souvisí vnímaná nevíra v proklamovanou obecnou levicovost projektu S! K levicovosti prostě nestačí nesouhlas se způsobem vládnutí pravicové vlády. To může být částečným vysvětlením, proč množství mladých v postavení manuálně pracujících budto volili Motoristy sobě anebo nevolili vůbec.

V následné diskuzi již mnoho otázek na příčiny nepadlo, zato byla v souvislosti s jejich hledáním nanesena řada námětů k řešení v zájmu stabilizace a cesty vpřed. Za všechny jeden kontroverzní, který bude bezesporu brzy opět předmětem názorového klání na prosincovém mimořádném a následně XII. sjezdu KSČM v příštím roce. Tímto námětem je návrh na přejmenování KSČM. Použitými argumenty bylo například, že dnešní Evropu již levicové a pravicové narativy nezajímají, že KSČM lpějící na marxismu je stranou minulosti a podobně. Ne, nezabývali jsme se rozpravou k těmto námětům, jakkoli dokumentují letitou a bohužel nepřilíš úspěšnou snahu o vymezení levice a levicovosti v současnosti a vůči nejrozumnějším pokusům levici diskreditovat záměnami a slučováním například s agendami „LGBTQ+“, „Zeleným údělem“ atd. V každém případě je skutečností, že v zájmu vyjasnění budoucího vztahu mezi S! a především KSČM bude zapotřebí tento problém co nejrychleji dořešit.

Na závěr připojím jedno sdělené překvapení, a to úmysl Vidláka neucházet se na nadcházejícím sjezdu S! o funkci předsedy. Odůvodněním je zjištění větší užitečnosti pro S! v pozici blogera, který nemůže být současně politikem. Nuže, osobně se domnívám, že toto není nejsprávnější rozhodnutí, jakkoli se může jemu samotnému jevit optimální. Každopádně ukáží příští týdny, jak toto oznámení ovlivní stabilizaci spojení stran a hnutí dosud spolupracujících pod střechou společné kandidátky a co to udělá s nejbližší budoucností KSČM.

Dovolím si na konec návrat k Petru Hamplovi a vytáhnout do popředí jeho opakované dřívější doporučení: PRACOVAT NA ORGANIZACI, NA POLITICKÉM VZDĚLÁVÁNÍ, NA PEVNÉ ARGUMENTACI A NA MOTIVOVÁNÍ A PŘÍPRAVĚ OSOBNOSTÍ! Jinak řečeno – dokážeme ještě obnovit funkční odborné zázemí KSČM? Jeví se to totiž tak, že je to naše existenční podmínka.